



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД  
Рев 940/2022  
23.03.2022. године  
Београд

## У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Матковић Стефановић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Вујић, адвокат из ..., против тужене „ProCredit bank“ а.д. Београд, чији је пуномоћник у ревизијском поступку Весна М. Јовичић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговорне одредбе и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 677/2021 од 24.06.2021. године, у седници одржаној 23.03.2022. године, донео је

## ПРЕСУДУ

**ПРИХВАТА СЕ** одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 677/2021 од 24.06.2021. године, као изузетно дозвољеној.

**ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Вишег суда у Шапцу Гж 677/2021 од 24.06.2021. године и пресуда Основног суда у Шапцу П 1119/2021 од 13.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништава и без правног дејства одредба члана 1. става 1. Уговора о кредиту бр. ... од 21.12.2016. године, закључен између тужиоца и тужене банке у делу која гласи: „Корисник кредита је сагласан да банка приликом исплате кредита задржи 2% од износа одобреног кредита, а на име трошкова обраде кредита“ и да се тужена обавезе да му на име стицања без основа исплати износ од 14.760.00 динара са законском затезном каматом почев од 21.12.2016. године до исплате, као и његов захтев за накнаду трошкова поступка.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужилац да туженој на име накнаде трошкова целог поступка исплати износ од 35.437,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

## Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П 1119/2021 од 13.04.2021. године, ставом првим изреке утврђено је да је ништава и без правног дејства одредба члана 1. става 1. Уговора о кредиту бр. ... од 21.12.2016. године, закључен између тужиоца и тужене банке у делу која гласи: „Корисник кредита је сагласан да банка приликом исплате

кредита задржи 2% од износа одобреног кредита, а на име трошкова обраде кредита“. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 14.760,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.12.2016. године, до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 10.980,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде, до исплате.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гж 677/2021 од 24.06.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Шапцу П 1119/2021 од 13.04.2021. године. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије, у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона, одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као корисник кредита, закључио је са туженом банком дана 21.12.2016. године Уговор о кредиту бр. ... . Одредбом члана 1. овог уговора, тужена је одобрила тужиоцу кредит у износу од 6.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са периодом враћања од 48 месеци. Побујаном одредбом члана 1. става 1. истог уговора тужилац се сагласио да банка приликом исплате, задржи 2% од износа одобреног кредита, а на име трошкова обраде кредита. По основу наведене уговорне одредбе тужена је од тужиоца истог дана наплатила износ од 120,00 евра, односно 14.760,00 динара. Пре закључења овог уговора, тужена банка је обрасцем понуде од 21.12.2016. године урученог тужиоцу, у члану 3. тачка 3. исте, навела врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог и да је једнократна накнада за одобравање кредитног захтева фиксна у висини од 2% од износа кредита, да износи 120,00 евра, односно 14.831,16 динара, а што је све наведено и у обавезним елементима уговора од 21.12.2016. године у члану 3. тачка 5. наведеног обрасца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је предметни део одредбе уговора о кредиту ништав, јер је противан одредбама чланова 47, 103. и 1065. Закона о облигационим односима, будући да тужиоцу као кориснику није предочено уговорном одредбом, нити у предговорној фази на шта се ове накнаде односе, у чему се састоје и колико износе, те да ли висина трошкова од 2% представља адекватну накнаду за стварне трошкове. С обзиром на то, заузели су становиште да тужилац има право на враћање новчаног износа наплаћеног

по основу ништаве одредбе, на основу члана 210. и 214. ЗОО, са законском затезном каматом од дана стицања, јер је тужена банка несавестан стицалац.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. истог закона.

Према одредби члана 1065. Закона о облигационим односима, уговором о кредиту банка се обавезује да обвезнику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава на одређено или неодређено време за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плати уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је то утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми, што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066. наведеног закона).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга закљученог Уговора о кредиту произлази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС“, бр. 36/11 и 39/14), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају, јер је предметни уговор о кредиту закључен 21.12.2016. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, понудом која је то садржала, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у члану 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање), и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговорајућа обавештења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Сл. гласник РС“, бр. 45/11), ближе су утврђени изглед и садржина обрасца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 висину и врсту свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према утврђеном чињеничном стању у понуди поводом закључења предметног уговора о кредиту (образац 1Б - основни подаци о кредиту) у члану 3. тачка 3. утврђена је висина и врста свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па између осталог и једнократна накнада за одобравање кредитног захтева фиксна у висини од 2% од износа кредита, да износи 120,00 евра, односно 14.831,16 динара, што одговара садржини спорне уговорне одредбе члана 1. којом се тужилац обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева, плати банци једнократну накнаду у висини од 2% реализованог кредита.

Како је тужилац садржином наведене понуде у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била у обавези да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Исказивање ове накнаде за банкарску услугу (обрада кредитног захтева) задовољава услов одређености уговорне обавезе и у смислу члана 50. ЗОО (врста и висина/фиксна или променљива). Следом изложеног, побијана уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева, банци плати једнократну накнаду у висини од 2% од износа реализованог кредита, није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. С обзиром да побијана уговорна одредба није ништава, то тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са затезном законском каматом на основу чланова 104, 210. и 214. ЗОО.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, то јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву на име саства ревизије у износу од 18.000,00 динара, према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње. Туженој су признати и опредељени трошкови на име судске таксе за жалбу и другостепену одлуку у износу од 2.491,00 динара, ревизију од 4.982,00 динара и ревизијску одлуку од 7.473,00 динара, све према важећој ТТ.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија  
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић